

Zmiany w finansach JST a stan finansów miast

Andrzej Porawski, Jan M. Czajkowski

Rybnik, fot. Archiwum UM

Resort finansów przedstawił wstępne założenia (jest już nowa wersja)

1. Najważniejszym elementem propozycji resortu jest zamysł stabilizacji finansów JST - teoretycznie słuszny i potrzebny.
2. Zaproponowany sposób stabilizacji jest bardzo kontrowersyjny:
3. - Wzrost PKB jako punkt odniesienia jest wątpliwy - samorzady nie prowadzą działalności gospodarczej, a dynamika dochodów podatkowych oraz wydatków bieżących jest znacząco wyższa niż wzrost PKB;
4. - Subwencja szkolna jako mechanizm stabilizacji jest nie do przyjęcia, chyba żeby została „na starcie” uzupełniona o niedoszacowania z lat 2016-2020, na co trudno liczyć.
5. Wydaje się, że elementem stabilizującym powinna być dodatkowa część subwencji.
6. Propozycja powinna być przedmiotem dyskusji, ale w obecnym kształcie będzie trudna do akceptacji. Jest już negatywna opinia ZPP oraz ZGW RP.
7. Analizujemy propozycję MF; czekamy na symulację.
8. Wszelkie konkretne propozycje prześlemy natychmiast do miast członkowskich. Analizy opublikujemy na www.miasta.pl

Stan finansów na koniec 2020 r.

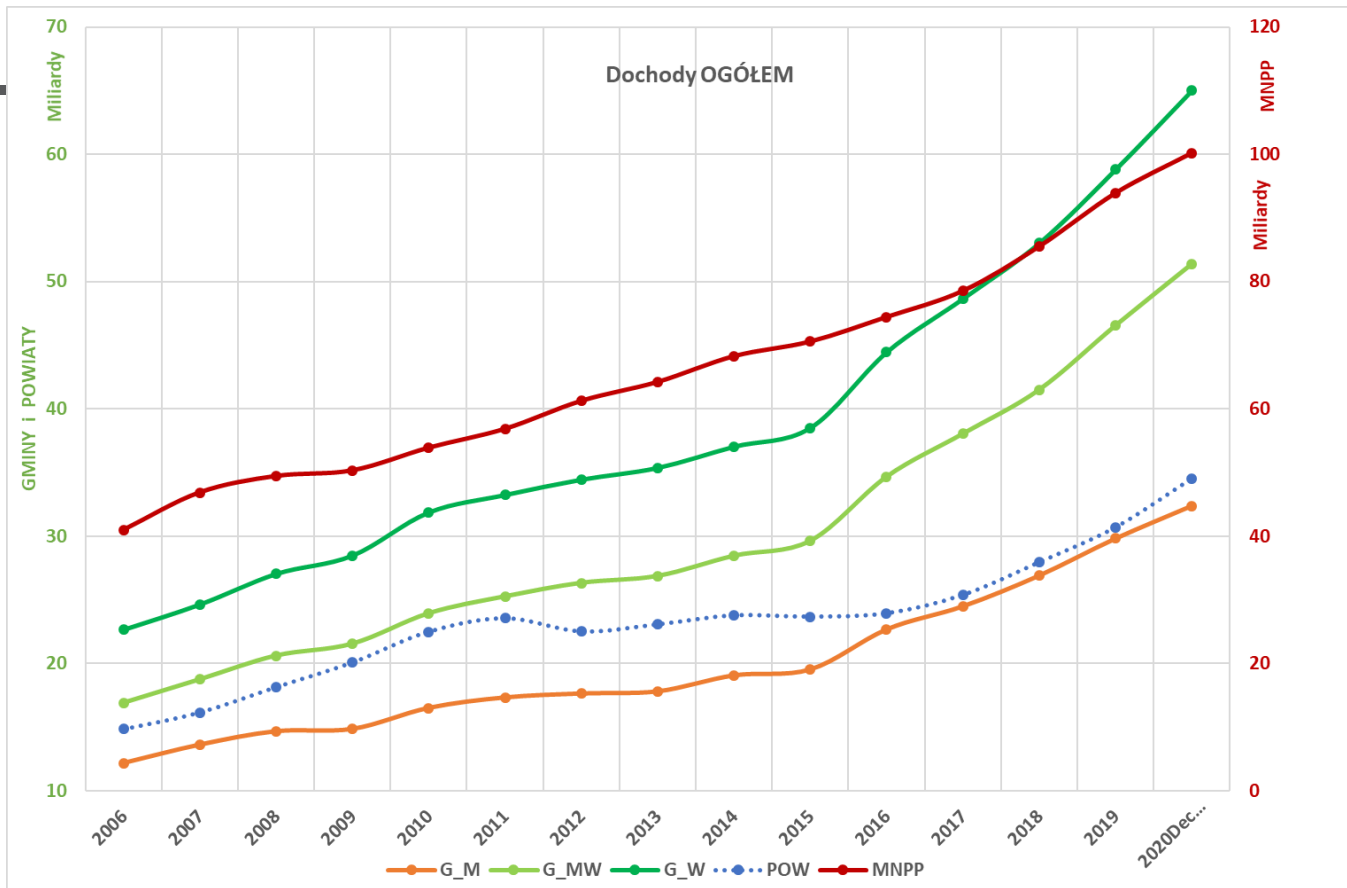
Wbrew obawom – dane nie potwierdzają początkowych obaw

- notujemy spadek dochodów z PIT i nadwyżki operacyjnej;

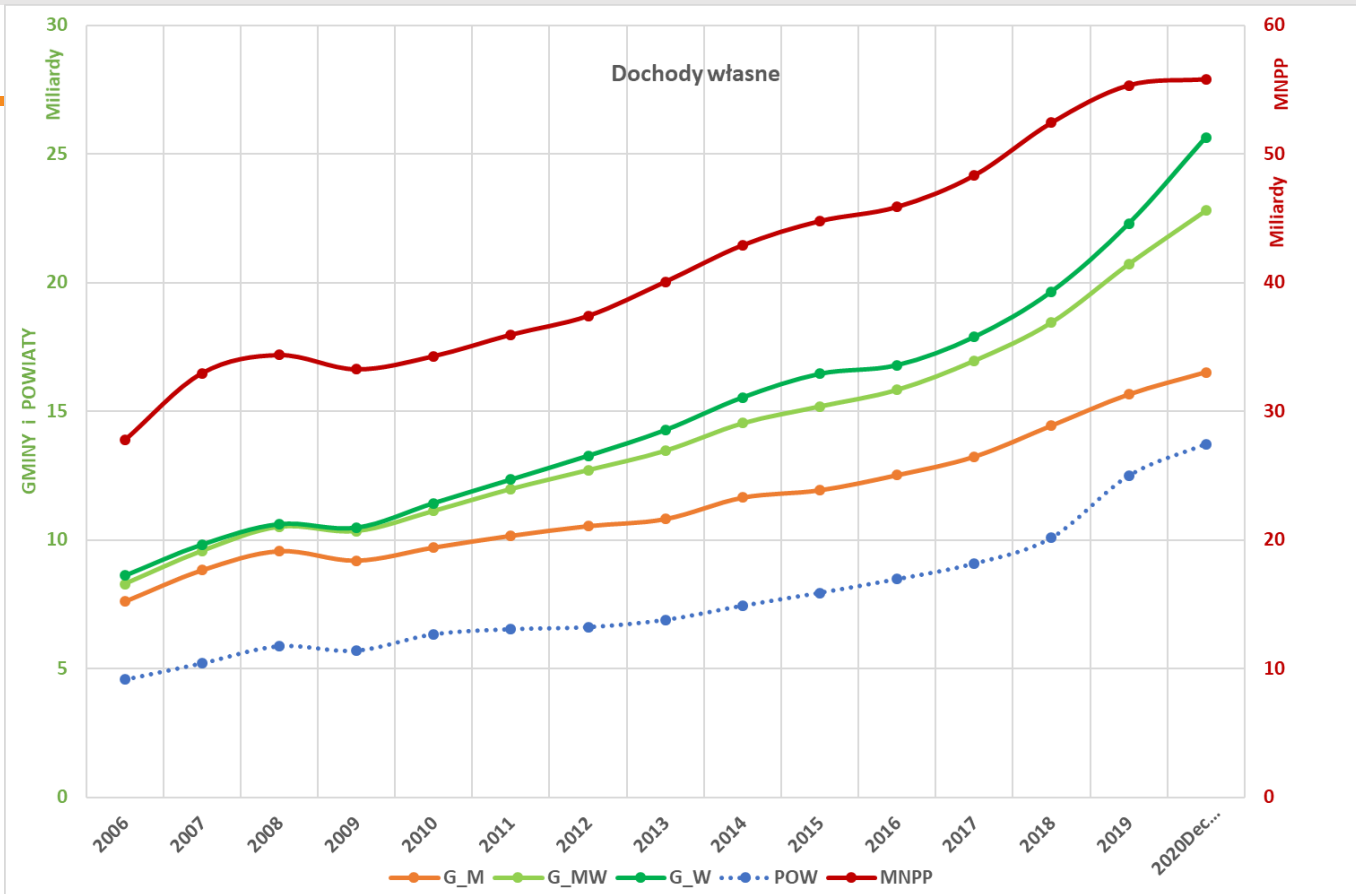
Główne przyczyny pogorszenia to nie pandemia, lecz:

- zmiany w ustawie o PIT,
- inne ubytki ustawowe,
- pogłębiające się niedoszacowanie subwencji szkolnej,
- szybki wzrost cen energii i kosztów pracy.

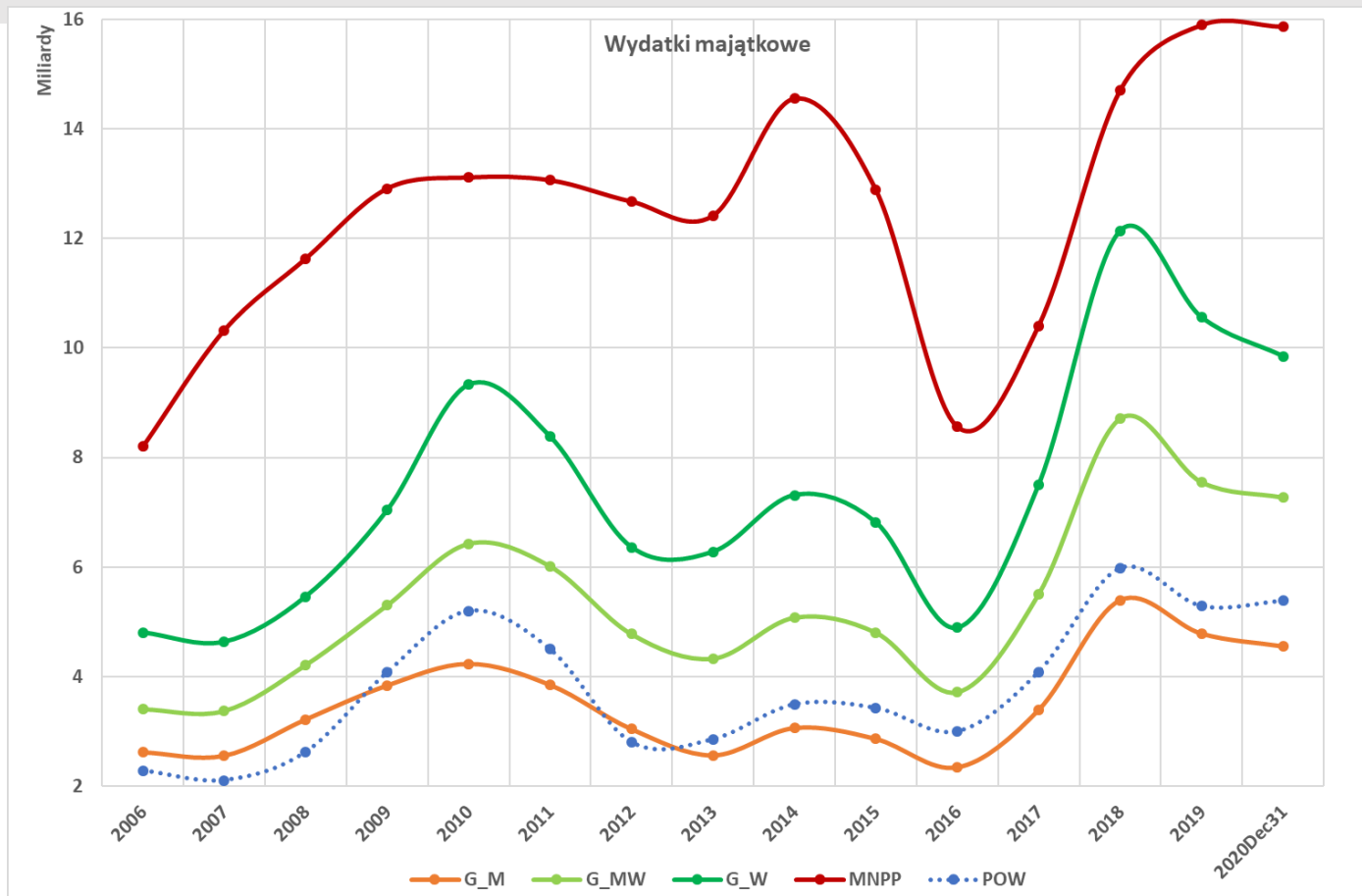
Dochody ogółem

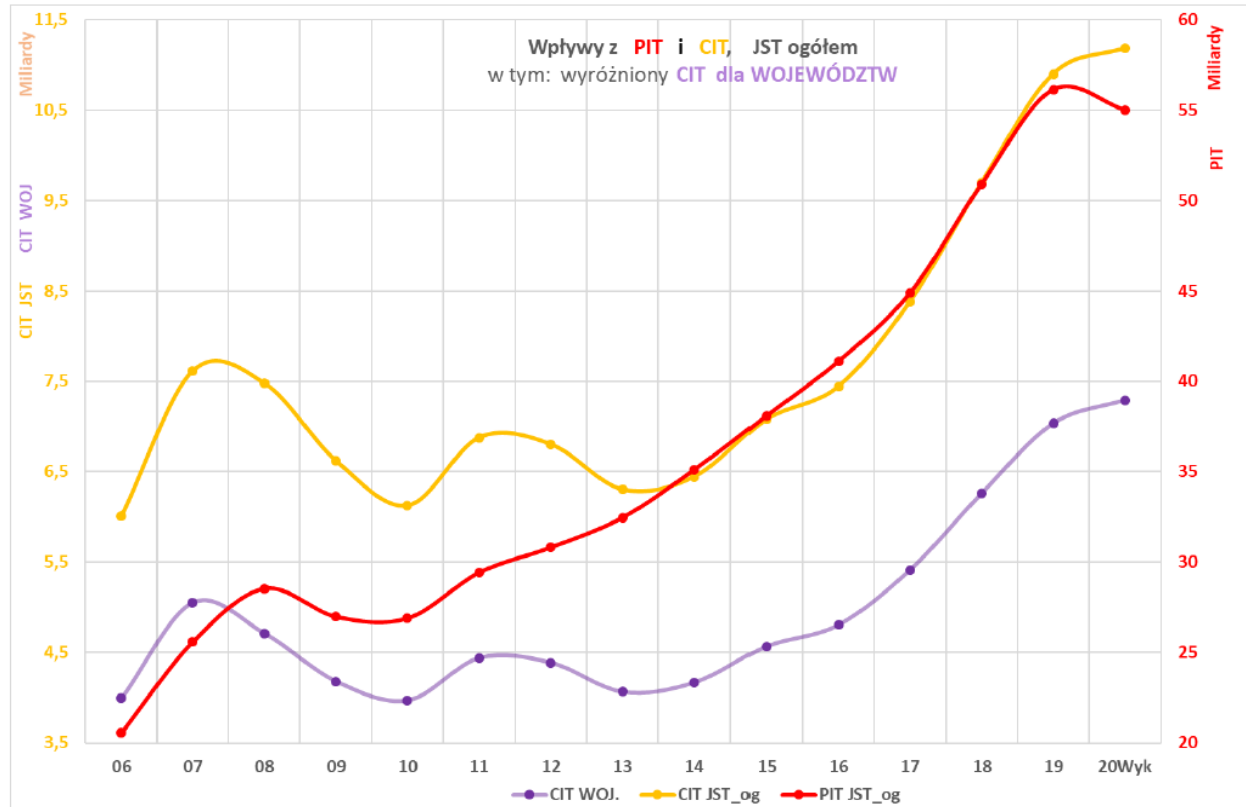
Dochody własne

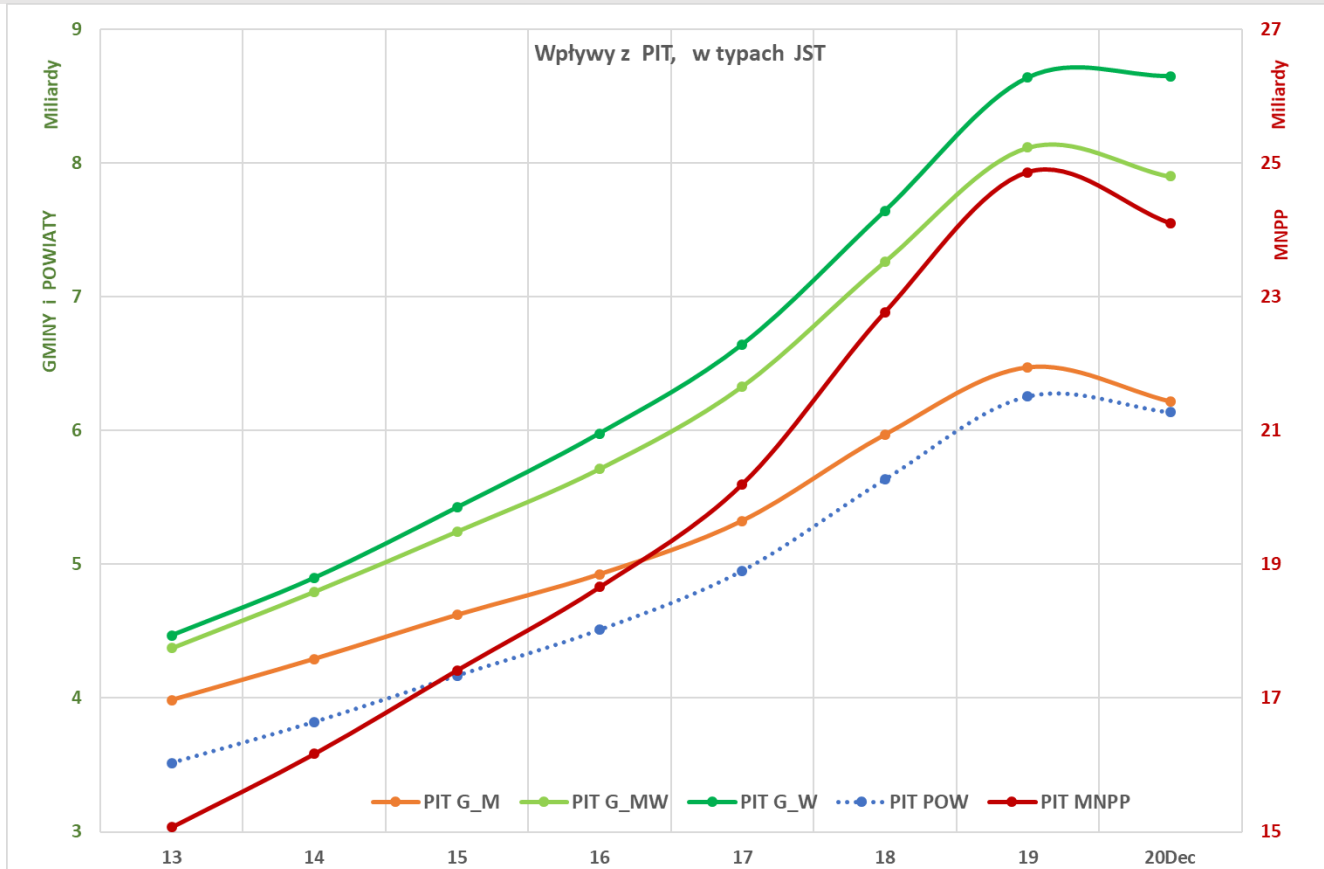
Wydatki majątkowe

Dochody z PIT i CIT

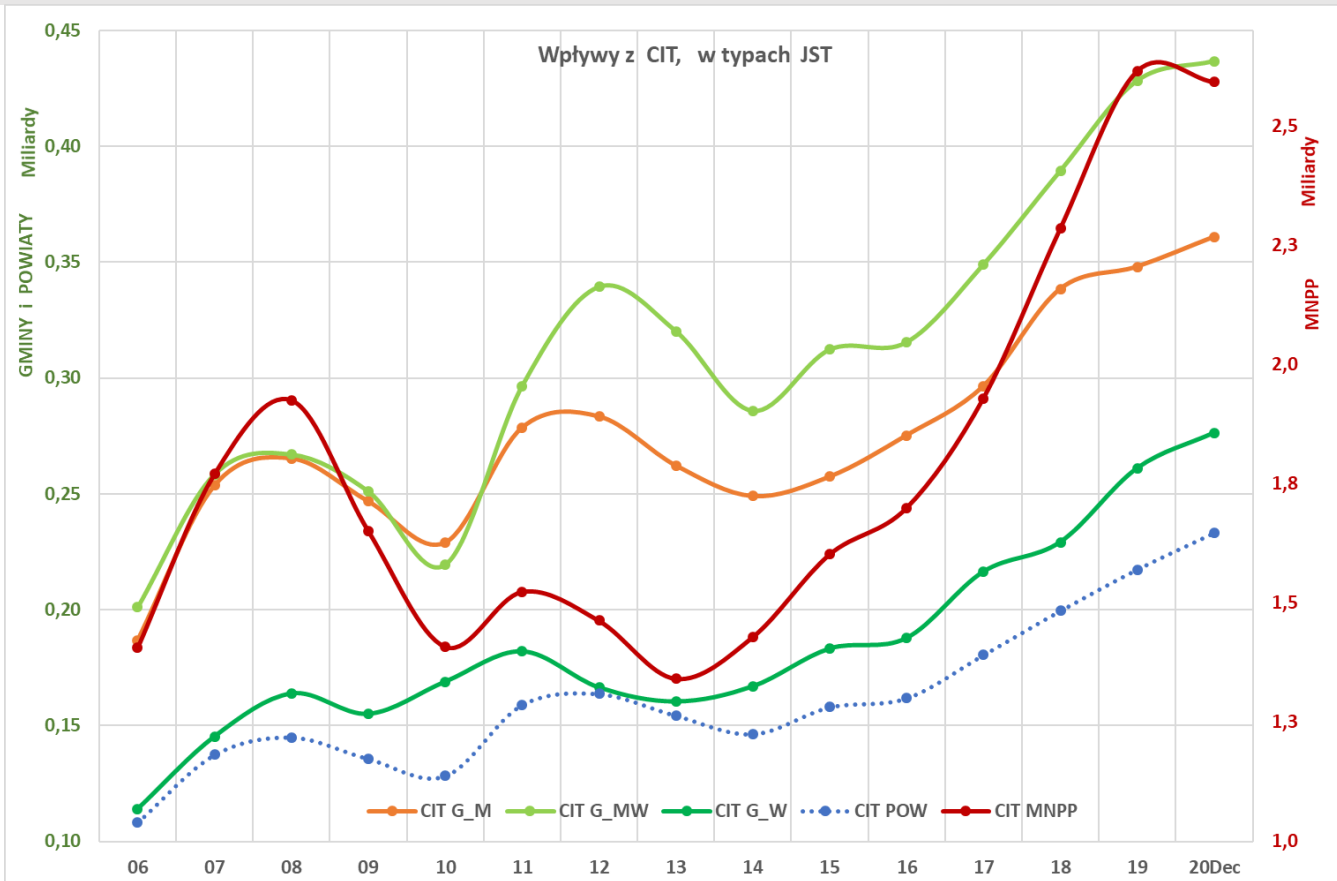

Dochody z PIT - kategorie JST

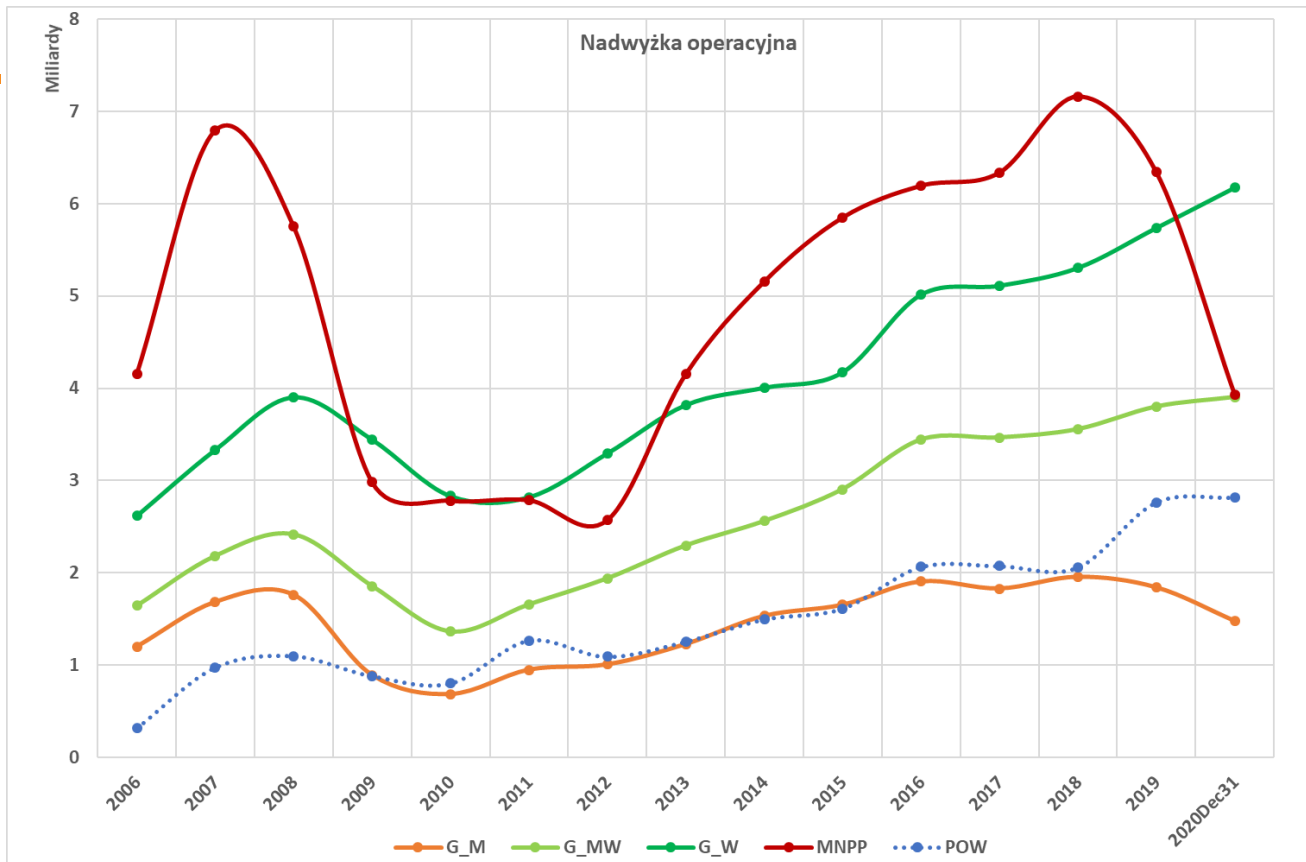

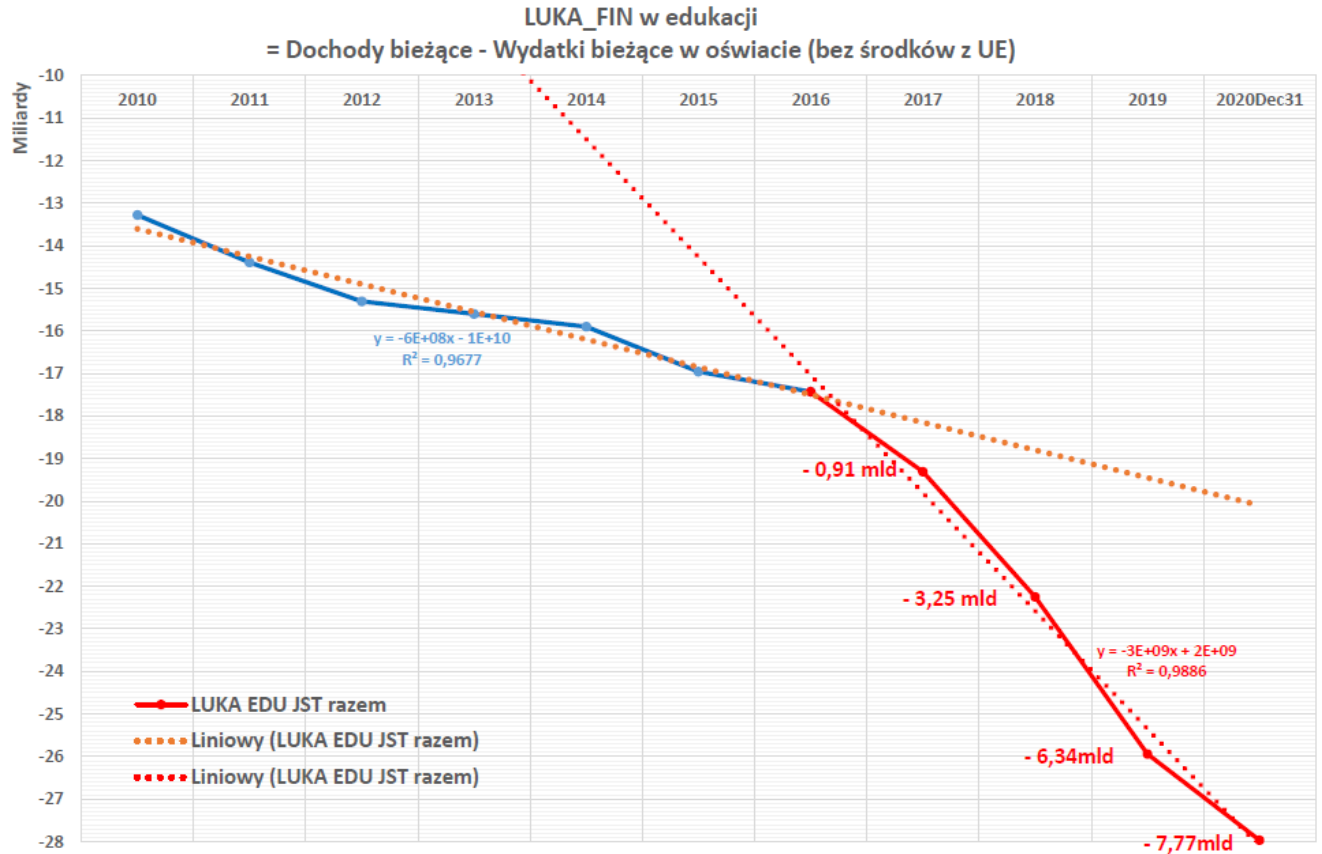
Dochody z CIT - kategorie JST

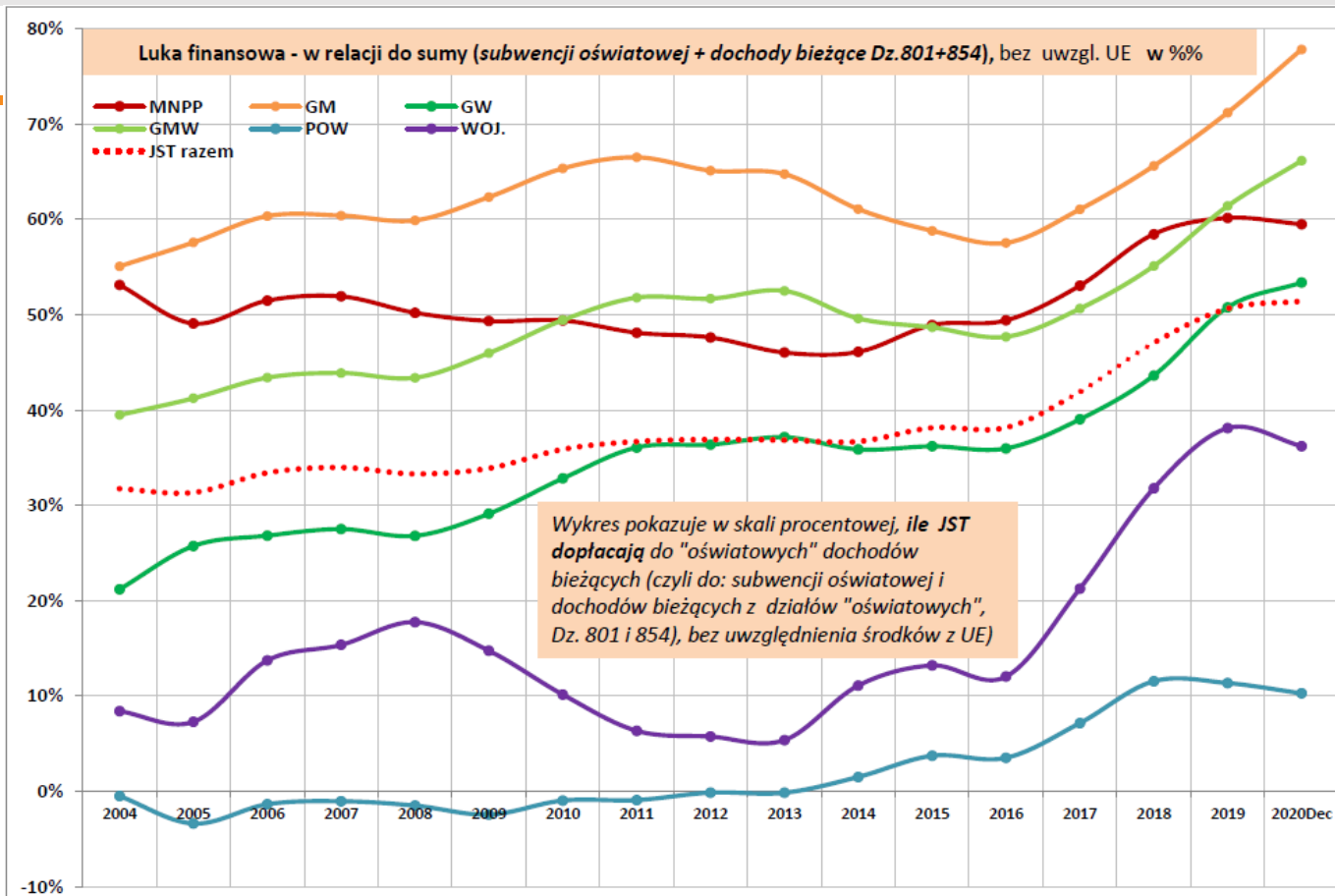
Nadwyżka operacyjna

Luka finansowa w edukacji

Dopłaty do subwencji szkolnej

Nowa sytuacja 2021

1. Bogate gminy wiejskie

2. Biedniejące miasta na prawach powiatu

3. Biedne gminy miejskie

➤ Pilnie potrzebna *Koalicja dla miast:*
ZMP z Unią Metropolii Polskich
i Unią Miasteczek Polskich

Postulaty kierunkowe (1)

1. Stabilizacja niezbędna, ale nie w relacji do PKB.
2. Część oświatowa subwencji ogólnej musi zawierać mechanizm zapewniający pokrycie zmian w płacach i innych standardach oświatowych (pensum itp.), wprowadzanych przez rząd i parlament.
3. Stabilizujący charakter mogłaby mieć specjalna część subwencji ogólnej.
4. Rekompensowanie ubytków w dochodach własnych, powodowanych przez zmiany prawne, musi być obowiązkowe bezpośrednio przy każdej takiej zmianie prawnej.
5. Rozwiązaniem uniezależniającym udziały JST we wpływach z podatków PIT i CIT może być tylko wydzielenie samorządowych części tych podatków.
6. Subwencja ogólna powinna zawierać część wspierającą zadania rozwojowe JST.

Postulaty kierunkowe (2)

7. Uporządkowania wymagają przepisy dotyczące podatków i opłat lokalnych (zwłaszcza podatku od nieruchomości). Powinny one być zgodne z brzmieniem art. 168 Konstytucji. Przepisy te muszą definiować przedmioty opodatkowania, a nie – jak to ma miejsce obecnie – odnosić się do odrębnych ustaw szczegółowych.
8. System wyrównawczy powinien odnosić się do zobiektywizowanych (wystandaryzowanych) potrzeb wydatkowych, a nie do historycznego poziomu wydatków na zadania objęte mechanizmem wyrównawczym.
9. Należy podejmować działania zwiększające efektywność realizacji zadań JST (zmiany w prawie; standardy).